

Lüllemäe Põhikooli ainekava

Aine	Geograafia
Tunde	VII klassis 1 tund nädalas
	VIII klassis 2 tundi nädalas
	IX klassis 2 tundi nädalas

7. klassi õpitulemused	Õppesisu ja –tegevus	Seos teiste ainetega
<p>KAARDIÕPETUS</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) leiab vajaliku kaardi teatmeteostest või internetist ning kasutab atlase kohanimede registrit;</p> <p>2) määrab suundi kaardil kaardivõrgu ja looduses kompassi järgi;</p> <p>3) mõõdab vahemaid, kasutades kaardil erinevalt esitatud mõõtkava ning looduses sammupaari; koostab lihtsa plaani etteantud kohast;</p> <p>4) määrab etteantud koha geograafilised koordinaadid ja leiab koordinaatide järgi asukoha;</p> <p>5) määrab ajavööndite kaardi järgi kellaaja erinevuse maakera eri kohtades;</p> <p>6) kasutab trüki- ja digitaalseid kaarte, tabeleid, graafikuid, diagramme, jooniseid, pilte ja tekste, et leida infot, kirjeldada protsesse ja nähtusi, leida nendevahelisi seoseid ning teha järeldusi.</p>	<p>Maa kuju ja suurus; kaartide mitmekesisus ja otstarve; üldgeograafilised ja temaatilised kaardid, sh maailma ja Euroopa poliitiline kaart; trüki- ja digitaalsed kaardid, sh interaktiivsed kaardid;</p> <p>suuna määramine looduses ja kaardil;</p> <p>vahemaade mõõtmine kaardil ja looduses, plaani koostamine;</p> <p>praktiline töö – koordinaatide leidmine ja määramine;</p> <p>praktiline töö – kellaaja erinevused maakera eri kohtades;</p> <p>info leidmiseks interaktiivse kaardi kasutamine (vahemaade mõõtmine, aadressi järgi otsing, koordinaatide määramine, objektide leidmine ja tähistamine).</p>	<p>vene keel – kohanimede tundmine vene keeles.</p>

<p>GEOLOOGIA</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab jooniste järgi Maa siseehitust ja toob näiteid selle uurimise võimaluste kohta; iseloomustab etteantud jooniste ja kaartide järgi laamade liikumist ning laamade servaaladel esinevaid geoloogilisi protsesse: vulkanismi, maavärinaid, pinnavormide ja kivimite teket ning muutumist;</p> <p>3) teab maavärinate ja vulkaanipursete tekkepõhjust, näitab kaardil nende peamisi esinemispiirkondi, toob näiteid tagajärgede kohta ning oskab võimaliku ohu puhul käituda;</p> <p>4) toob näiteid inimeste elu ja majandustegevuse kohta seismilistes ning vulkaanilistes piirkondades;</p> <p>5) selgitab kivimite murenemist, murendmaterjali ärakannet ja settimist ning sette- ja tardkivimite teket;</p> <p>6) iseloomustab ja tunneb nii looduses kui ka pildil liiva, kruusa, savi, moreeni, graniiti, liivakivi, lubjakivi, põlevkivi ja kivilisütt ning toob näiteid nende kasutamise kohta;</p> <p>7) mõistab geoloogiliste uuringute vajalikkust ja omab ettekujutust geoloogide tööst.</p>	<p>Maa siseehitus; laamad ja laamade liikumine; maavärinad; vulkaaniline tegevus; teabeallikate põhjal lühiülevaate või esitluse koostamine ühest geoloogilisest nähtusest (maavärinast või vulkaanist) või mõne piirkonna iseloomustamine geoloogilisest aspektist;</p> <p>maavärinate ja vulkaanipursete tekkepõhjuste uurimine arvutimudeliga, asukohtade tundmine kaardil;</p> <p>inimeste elu ja majandustegevus seismilistes ning vulkaanilistes piirkondades;</p> <p>kivimiringi meisterdamine;</p> <p>kivimite (liivakivi, lubjakivi, põlevkivi, kivilisöe, graniidi) ja setete (liiva, kruusa, savi) kirjeldamine ning võrdlemine.</p>	<p>inglise keel – looduslikud nähtused ja katastroofid;</p> <p>ajalugu ja kunstiõpetus – vulkaanipurked ja maavärinad ajaloosündmustena</p>
<p>PINNAMOOD</p> <p>Õpilane:</p>	<p>kaartide ja muude teabeallikate järgi ühe piirkonna</p>	

<p>1) on omandanud ülevaate maailma mägisema ja tasasema reljeefiga piirkondadest, nimetab ning leiab kaardil mäestikud, mägismaad, kõrgemad tipud ja tasandikud (kiltmaad, lauskmaad, madalikud, alamikud);</p> <p>2) kirjeldab suure mõõtkavaga kaardi järgi pinnavorme ja pinnamoodi; iseloomustab piltide, jooniste ja kaardi järgi etteantud koha pinnamoodi ning pinnavorme;</p> <p>5) kirjeldab joonise ja kaardi järgi maailmamere põhjareljeefi ning seostab ookeani keskaheliku ja süvikute paiknemise laamade liikumisega;</p> <p>5) toob näiteid pinnavormide ja pinnamoe muutumise kohta erinevate tegurite (murenemise, tuule, vee, inimtegevuse) toimel;</p> <p>6) toob näiteid inimeste elu ja majandustegevuse kohta mägistel ja tasastel aladel, mägedes liikumisega kaasnevate riskide ning nende vältimise võimaluste kohta.</p>	<p>pinnavormide ja pinnamoe iseloomustuse koostamine;</p> <p>pinnavormide ja pinnamoe kirjeldamine kaardi järgi;</p> <p>maailmamere põhjareljeefi kirjeldamine kaartide ja jooniste abil;</p> <p>jooniste ja fotode analüüsimine pinnamoe muutumise kohta ajas;</p> <p>inimeste elu ja majandustegevuse kirjeldamine mägistel aladel.</p>	
<p>RAHVASTIK</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab etteantud riigi geograafilist asendit; nimetab ja näitab maailmakaardil suuremaid riike ning linnu;</p> <p>2) toob näiteid rahvaste kultuurilise mitmekesisuse kohta ja väärtustab eri rahvaste keelt ja traditsioone;</p> <p>3) leiab kaardilt ning nimetab maailma tihedamalt ja hõredamalt asustatud alad ning kirjeldab rahvastiku paiknemist etteantud riigis; iseloomustab kaardi ja jooniste järgi maailma või mõne piirkonna rahvaarvu muutumist;</p>	<p>kaartide ja muude teabeallikate järgi ühe riigi üldandmete ning sümboolika leidmine, geograafilise asendi ja rahvastiku paiknemise iseloomustamine.</p> <p>ettekannet geograafilise piirkonna rahvaste kohta;</p> <p>rahvastikuga seotud graafikute ja tabelite kirjeldamine ja iseloomustamine;</p> <p>linnastumisega kaasnevate keskkonnaprobleemide lahendamine.</p>	<p>inglise keel ja vene keel – riikide, linnade ja rahvaste nimetamine inglise ja vene keeles.</p>

<p>4) kirjeldab linnastumist, toob näiteid linnastumise põhjuste ja linnastumisega kaasnevate probleemide kohta.</p>		
8. klassi õpitulemused	Õppesisu ja –tegevus	
<p>KLIIMA</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) leiab teavet Eesti ja muu maailma ilmaolude kohta ning teeb selle põhjal praktilisi järeldusi oma tegevust ja riietust plaanides;</p> <p>2) selgitab päikesekiirguse jaotumist Maal ning teab aastaegade vaheldumise põhjusi; kirjeldab joonise järgi üldist õhuringlust; selgitab ookeanide, merede ja pinnamoe mõju kliimale;</p> <p>6) leiab kliimavöötmete kaardil põhi- ja vahekliimavöötmed ning viib tüüpilise kliimadiagrammi kokku vastava kliimavöötmega; iseloomustab ja võrdleb temaatiliste kaartide ja kliimadiagrammide järgi etteantud kohtade kliimat ning selgitab erinevuste põhjusi;</p> <p>8) toob näiteid ilma ja kliima mõju kohta inimtegevusele.</p>	<p>internetist ilmaandmete leidmine ja nende põhjal ilma kirjeldamine etteantud kohas;</p> <p>ilma ja kliima kujunemise põhjuste analüüsimine jooniste ja graafikute ning atlase abil;</p> <p>kliima võrdlemine kliimakaartide ja -diagrammide järgi erinevates kohtades ning erinevuste selgitamine;</p> <p>sagedasemate looduskatastroofide põhjuste analüüsimine.</p>	<p>inglise keel – ilmastikuolude kirjeldamine.</p>
<p>VEESTIK</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) seostab etteantud piirkonna veekogude arvukuse ja veetaseme muutused kliimaga; iseloomustab veeringet;</p> <p>2) kirjeldab ja võrdleb teabeallikate järgi meresid, sh Läänemerd, ning toob esile erinevuste põhjused;</p>	<p>veeressursside jaotumine Maal; veeringe kirjeldamine jooniste abil;</p> <p>teabeallikate järgi ülevaate koostamine etteantud mere kohta;</p>	

<p>3) kirjeldab ja võrdleb jooniste, fotode, sh satelliidifotode ja kaartide põhjal jõgesid ning vee kulutatavat, edasikandvat ja kuhjavat tegevust erinevatel lõikudel; põhjendab teabeallikate, sh kliimadiagrammide järgi veetaseme muutumist jões;</p> <p>4) iseloomustab teabeallikate põhjal järvi ja veehoidlad ning nende kasutamist;</p> <p>5) selgitab vee ning veekogude tähtsust looduses ja inimtegevusele ning toob näiteid vee kasutamise ja kaitse vajaduse kohta.</p>	<p>jooniste, fotode, sh satelliidifotode ja kaartide järgi vooluvee kulutava ja kuhjava tegevuse uurimine etteantud jõe erinevatel lõikudel;</p> <p>teabeallikate põhjal järvede ja veehoidlate võrdlemine;</p> <p>veekogude kasutamise ja kaitsega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine.</p>	
<p>LOODUSVÖÖNDID</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) tunneb joonistel ja piltidel ära loodusvööndid ning iseloomustab kaardi järgi nende paiknemist; kirjeldab loodusvööndite kliimat, veestikku, mullatekke tingimusi, tüüpilisi taimi ja loomi ning analüüsib nendevahelisi seoseid; tunneb ära loodusvööndite tüüpilised kliimadiagrammid ning joonistel ja piltidel maastiku, taimed, loomad ja mullad;</p> <p>2) teab kõrgusvööndilisuse tekkepõhjust ning võrdleb kõrgusvööndilisust eri mäestikes; selgitab liustike tekkepõhjust ning kirjeldab nende paiknemist ja tähtsust;</p> <p>3) toob näiteid looduse ja inimtegevuse vastastikmõju kohta erinevates loodusvööndites ja mäestikes;</p> <p>4) kirjeldab ja võrdleb teabeallikate põhjal etteantud piirkondi: geograafilist asendit, pinnamoodi, kliimat, veestikku, mullastikku, taimestikku, maakasutust, loodusvarasid, rahvastikku, asustust, teedevõrku ja majandust ning analüüsib nendevahelisi seoseid.</p>	<p>loodusvööndid ja nende paiknemise seaduspärasuste kirjeldamine atlase, kliimadiagrammide, jooniste ja fotode abil; jäävöönd, tundra, parasvöötme okas ja lehtmets, parasvöötme rohvla, vahemereline põõsastik ja mets, kõrb, savann, ekvatoriaalne vihmamets; ühe loodusvööndi kohta mõistekaardi koostamine;</p> <p>kõrgusvööndilisuse võrdlemine erinevates mäestikes fotode ja kaartide abil;</p> <p>keskkonnaprobleemide lahendamine erinevates loodusvööndites;</p> <p>teabeallikate põhjal etteantud piirkonna iseloomustuse koostamine, kus on analüüsitud looduskomponentide vastastikuseid seoseid ning inimtegevust ja keskkonnaprobleeme.</p>	<p>eesti keel – essee koostamine parasvöötme okas ja lehtmetsade inimtegevuse kohta, vormistusjuhendi jälgimine;</p> <p>inglise keel – asukoha kirjeldamine, keskkonnaprobleemid.</p>
<p>9. klassi õpitulemused</p>	<p>Õppesisu ja -tegevus</p>	
<p>EUROOPA JA EESTI GEOGRAAFILINE ASEND, PINNAMOOD NING GEOLOGIA</p>		

<p>Õpilane:</p> <p>1) iseloomustab etteantud Euroopa riigi, sh Eesti geograafilist asendit; kirjeldab ja võrdleb kaardi järgi etteantud piirkonna, sh Eesti pinnavorme ja pinnamoodi; seostab Euroopa suuremaid pinnavorme geoloogilise ehitusega;</p> <p>2) kirjeldab jooniste, temaatiliste kaartide ning geokronoloogilise skaala järgi Eesti geoloogilist ehitust;</p> <p>3) iseloomustab kaardi järgi maavarade paiknemist Euroopas, sh Eestis;</p> <p>4) iseloomustab mandrijää tegevust pinnamoe kujundajana Euroopas, sh Eestis;</p> <p>5) nimetab ning leiab Euroopa ja Eesti kaardil mäestikud, kõrgustikud, kõrgemad tipud, tasandikud: lauskmaad, lavamaad, madalikud, alamikud.</p>	<p>Eesti ja mõne teise Euroopa riigi geograafilise asendi võrdlemine; Euroopa ja Eesti asend, suurus ning piirid; Euroopa pinnamood; pinnamoe seos geoloogilise ehitusega;</p> <p>teabeallikate põhjal ülevaate koostamine kodumaakonna pinnamoest ja maavaradest ning seostamine geoloogilise ehitusega;</p> <p>kirjeldab Eesti ja Euroopa maavarade paiknemist;</p> <p>kirjeldab kaartide ja jooniste abil mandrijää tegevust Euroopa, sh Eesti pinnamoe kujunemises;</p> <p>Eesti ja Euroopa pinnavormide leidmine ja nimetamine kaardil.</p>	
<p>EUROOPA JA EESTI KLIIMA</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) kirjeldab Euroopa, sh Eesti kliima regionaalseid erinevusi ja selgitab kliimat kujundavate tegurite mõju etteantud koha kliimale; iseloomustab ilmakaardi järgi etteantud koha ilma (õhurõhk, kõrg- või madalrõhuala, soe ja külm front, sademed, tuuled);</p> <p>2) mõistab kliimamuutuste uurimise tähtsust ja toob näiteid tänapäevaste uurimisvõimaluste kohta; toob näiteid kliimamuutuste võimalike tagajärgede kohta.</p>	<p>Euroopa, sh Eesti kliimat kujundavad tegurid; regionaalsed kliimaerinevused Euroopas; Eesti kliima; Euroopa ilmakaart; internetiandmete järgi ilma võrdlemine etteantud kohtades ning erinevuste põhjendamine;</p> <p>kliimamuutuste võimalikud tagajärjed Euroopas; kliimamuutuste keskkonnaprobleemide analüüsimine erinevate materjalide abil.</p>	
<p>EUROOPA JA EESTI VEESTIK</p> <p>Õpilane:</p>		

<p>1) iseloomustab Läänemere eripära ja keskkonnaprobleeme ning toob näiteid nende lahendamise võimaluste kohta;</p> <p>2) kirjeldab ja võrdleb eriilmelisi Läänemere rannikulõike: pank-, laid- ja skäärrannikut;</p> <p>3) selgitab põhjavee kujunemist ja liikumist, põhjavee kasutamist kodukohas ning põhjaveega seotud probleeme Eestis;</p> <p>4) teab soode levikut Euroopas, sh Eestis, ning selgitab soode ökoloogilist ja majanduslikku tähtsust;</p> <p>5) kirjeldab Euroopa, sh Eesti rannajoont ja veestikku, nimetab ning näitab Euroopa ja Eesti kaardil suuremaid lahtesid, väinu, saari, poolsaari, järvi ning jõgesid.</p>	<p>Läänemerega seotud dilemmaprobleemide lahendamine;</p> <p>Läänemere rannikute võrdlemine jooniste ja kaartide abil;</p> <p>kodukoha joogivee omaduste ja kasutamise uurimine;</p> <p>soode ökoloogilise ja majandusliku tähtsuse võrdlemine Eestis ja Euroopas;</p> <p>Euroopa rannajoone ja veestiku nimetamine ja leidmine kaardi abil.</p>	
<p>EUROOPA JA EESTI RAHVASTIK</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) otsib teabeallikaist infot riikide rahvastiku kohta, toob näiteid rahvastiku uurimise ja selle olulisuse kohta; analüüsib teabeallikate järgi Euroopa või mõne piirkonna, sh Eesti rahvaarvu ning selle muutumist;</p> <p>2) iseloomustab ja analüüsib teabeallikate, sh rahvastikupüramiidi järgi etteantud riigi, sh Eesti rahvastikku ja selle muutumist; toob näiteid rahvastiku vananemisega kaasnevate probleemide kohta Euroopas, sh Eestis, ning nende lahendamise võimaluste kohta;</p> <p>3) selgitab rännete põhjusi, toob konkreetseid näiteid Eestist ja mujalt Euroopast;</p> <p>4) iseloomustab Eesti rahvuslikku koosseisu ning toob näiteid Euroopa kultuurilise mitmekesisuse kohta.</p>	<p>teabeallikate järgi oma maakonna või koduasula rahvastiku analüüsimine;</p> <p>rahvastikupüramiidi põhjal rahvastiku soolis-vanuselise koosseisu analüüsimine etteantud Euroopa riigis;</p> <p>rännete ja nende põhjuste analüüsimine infoallikate põhjal;</p> <p>Eesti ja Euroopa rahvusliku koosseisu analüüsimine.</p>	

<p>EUROOPA JA EESTI ASUSTUS</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) analüüsib kaardi järgi rahvastiku paiknemist Euroopas, sh Eestis;</p> <p>2) analüüsib linnade tekke, asukoha ja arengu vahelisi seoseid Euroopa, sh Eesti näitel; nimetab linnastumise põhjusi, toob näiteid linnastumisega kaasnevate probleemide kohta Euroopas, sh Eestis, ja kirjeldab nende lahendamise võimalusi;</p> <p>3) võrdleb linna ja maa-asulaid ning analüüsib linna- ja maaelu erinevusi;</p> <p>4) nimetab ning näitab kaardil Euroopa riike ja pealinna ning Eesti suuremaid linnu.</p>	<p>Euroopa rahvastiku paiknemise analüüsimine kaartide abil;</p> <p>linnastumisega kaasnevate majandus-, sotsiaal ja keskkonnaprobleemide lahendamine;</p> <p>lühiaurimuse koostamine koduasulast;</p> <p>Euroopa ja Eesti asulate nimetamine tundmine kaartide abil.</p>	
<p>EUROOPA JA EESTI MAJANDUS</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) analüüsib loodusressursside, tööjõu, kapitali ja turgude mõju Eesti majandusele ning toob näiteid majanduse spetsialiseerumise kohta; rühmitab majandustegevused esmasektori, tööstuse ja teeninduse vahel;</p> <p>2) selgitab energiamajanduse tähtsust, toob näiteid energiaallikate ja energiatootmise mõju kohta keskkonnale; analüüsib soojus-, tuuma- ja hüdroelektrijaama või tuulepargi kasutamise eeliseid ning puudusi elektrienergiat tootes;</p> <p>4) analüüsib teabeallikate järgi Eesti energiamajandust; iseloomustab põlevkivi kasutamist energiat tootes;</p> <p>5) toob näiteid Euroopa, sh Eesti energiaprobleemide kohta;</p>	<p>majandusressursid; majanduse struktuur, uued ja vanad tööstusharud; Eesti majanduse struktuuri analüüsimine;</p> <p>kahe Euroopa riigi energiaallikate kasutamise analüüsimine elektrienergia tootmisel;</p> <p>Eesti energiamajanduse analüüsimine teabeallikate järgi;</p> <p>Euroopa energiamajandus ja energiaprobleemid; Euroopa energiapoliitika analüüs;</p>	

<p>6) teab energia säästmise võimalusi ning väärtustab säästlikku energia tarbimist;</p> <p>7) toob näiteid Euroopa peamiste majanduspiirkondade kohta.</p>		
<p>EUROOPA JA EESTI PÕLLUMAJANDUS NING TOIDUAINETÖÖSTUS</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) toob näiteid taime- ja loomakasvatuse kohta;</p> <p>2) iseloomustab põllumajanduse arengueeldusi Eestis ja põhjendab spetsialiseerumist;</p> <p>4) toob näiteid eri tüüpi põllumajandusettevõtete kohta Euroopas, sh Eestis; toob näiteid kodumaise toidukauba eeliste kohta ja väärtustab Eesti tooteid;</p> <p>6) toob näiteid põllumajandusega seotud keskkonnaprobleemide ja nende lahendamise võimaluste kohta.</p>	<p>toidukaupade päritolu uurimine ning kodu- ja välismaise kauba osatähtsuse hindamine tootegrupiti;</p> <p>põllumajandusega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine.</p>	
<p>EUROOPA JA EESTI TEENINDUS</p> <p>Õpilane:</p> <p>1) toob näiteid erinevate teenuste kohta;</p> <p>2) iseloomustab ja analüüsib teabeallikate järgi etteantud Euroopa riigi, sh Eesti turismi arengueeldusi ja turismimajandust;</p> <p>3) toob näiteid turismi positiivsete ja negatiivsete mõjude kohta riigi või piirkonna majandus- ja sotsiaalelule ning looduskeskkonnale;</p> <p>4) analüüsib transpordiliikide eeliseid ja puudusi reisijate ning erinevate kaupade veol; toob näiteid Euroopa peamiste transpordikoridoride kohta; iseloomustab ning analüüsib</p>	<p>Euroopa turismi ja arengueelduste analüüs;</p> <p>teabeallikate põhjal ülevaate koostamine oma linna või maakonna turismiarenduse eeldustest ja peamistest vaatamisväärsustest;</p> <p>reisi marsruudi ja graafiku koostamine, kasutades teabeallikaid;</p>	

<p>teabeallikate järgi eri transpordiliikide osa Eesti-sisestes sõitjate- ja kaubavedudes;</p> <p>7) toob näiteid transpordiga seotud keskkonnaprobleemide ja nende lahendamise võimaluste kohta ning väärtustab keskkonnasäästlikku transpordi kasutamist.</p>	<p>transpordiga seotud keskkonnaprobleemide lahendamine.</p>	
---	--	--

Ainekava täitmist toetavad õppekäigud ja koostöö huvigruppidega

1. Loodusmuuseum
2. Botaanikaaed
3. kooli lähiümbrus

Hindamismeetodid

1. kontrolltöö
2. tunnikontroll
3. uurimistöo koostamine
4. õpimapp
5. ettekanded, esinemine
6. referaadid
7. kujundav hindamine